

Marek W. Zawadowski

O relatywistycznej zależności lingwistycznej

Marek W. Zawadowski (1960) – zajmuje się logiką matematyczną, teorią toposów, pracuje w Instytucie Matematyki UW. Publikował w pismach specjalistycznych. Mieszka w Warszawie.

0
Niniejsza praca jest kontynuacją bardzo intensywnych badań rzeczowników i czasowników prowadzonych przez wiodące ośrodki lingwistyczne na świecie. Do najbardziej wyróżniających się należy zaliczyć Nowodelijskie Koło Białych Twórców z New Dehli [7]*, oraz Grupę Długich Braci i Ich Szer-

---

* W nawiasach kwadratowych podajemy pozycje bibliografii zamieszczonej na końcu artykułu.

kich Przyjaciół „Paryski Bruk” z Paryża [5]. Badania nad tą tematyką prowadzone są również w Ameryce [6] i Australii [3]. Należy podkreślić, że na obecny kształt prezentowanej teorii miały wpływ również dwa pingwiny z Arktyki [4], a nawet jeden Murzyn z samej Afryki [1].

1

Obecnie przedstawiamy główny wynik techniczny pracy, który jest podstawą do rozważań teoretycznych w dalszych paragrafach.

Teza 1

Każde rozsądne słowo jest pewną formą czasownika.

Powyższa teza jest zmodyfikowaną wersją Tezy 9. Jest ona tak oczywista, że aż nieprawdopodobna i dlatego powinniśmy ją przyjąć jako aksjomat. Niemniej jednak, dla pełności wyводу przedstawimy pewne przykłady, które przybliżają nieco nasze intuicje z nią związane.

Przykład 1

Słowo „mianowicie” pochodzi od czasownika „mianowić”:

Czas teraźniejszy

ja mianowię	my mianowimy
ty mianowisz	wy mianowicie
on	
ona mianowi	oni mianowią
ono	one

Przykład 2

Słowo „Dina” pochodzi od czasownika „dinać”:

Czas teraźniejszy

ja dinam	my dynamy
ty dinasz	wy dinacie
on	
ona Dina	oni dinają
ono	one

Czytelnik z łatwością zauważy nieregularność tego czasownika w trzeciej osobie tak liczby pojedynczej, jak i mnogiej. W liczbie pojedynczej z przyczyn historycznych d przeszło w D. Natomiast w liczbie mnogiej została zaburzona fleksja, prawdopodobnie podczas bitwy pod Grunwaldem [2].

Przykład 3

Słowo „Michał” pochodzi od czasownika „michać”:

Czas przeszły niedokonany

	michałem		
ja	michałam	my	michaliśmy
	michałom		michałyśmy

	michałeś		
ty	michałaś	wy	michaliście
	michałoś		michałyście

	Michał		oni michali
ona	michała		one michały
ono	michało		

Czas przeszły dokonany

	michałem		
ja	michałam	my	michliśmy
	michłom		michłyśmy

	michłeś		
ty	michałaś	wy	michliście
	michłoś		michłyście

on	michł		oni michli
ona	Michła		one michly
ono	michło		

Czas zaprzeczony bliski w dalekiej przeszłości, ciągle, niedokonany, nierealny

Michał	Namachał
Michalina	
Michalino	
Cichał	Wamchał
Cichalina	
Cichalino	
Jemuchał	Imchał
Jemuchalina	
Jemuchalino	

Podobnie jak poprzednio można tu zaobserwować pewne nieregularności, ale już nie będziemy tego szerzej dyskutować.

Przykład 4

Słowo „chuć” odmienia się zasadniczo jak „kuć”. Drobne różnice polegają między innymi na tym, że na przykład w drugiej osobie liczby pojedynczej trybu rozkazującego mamy:

zechciej chuć

Powyżej przedstawiony materiał lingwistyczny stanowi niezbitą argumentację za bezwzględną akceptacją Tezy 1.

2

Jakie są konsekwencje tej światłej myśli? Zauważmy, że w naturalny sposób czasowniki odpowiadają energii, potrzebnej do urzeczywistnienia akcji, którą nazywają. Podobnie rzeczowniki w naturalny sposób odpowiadają masie obiektów, które nazywają. Rozważania prowadzone w poprzednim paragrafie pozwalają nam sformułować następujące równanie

$$(1) \quad E = \sqrt{c} m$$

gdzie

E — energia

m — masa

c — światła myśl

o jasnym sensie intuicyjnym. Interpretacja, jaką mamy na myśli, jest następująca:

Z rzeczownika można zrobić czasownik, jeśli tylko się wykrzesa pewien pierwiastek światłej myśli.

3

Na zakończenie chcielibyśmy się ustosunkować do innego, dość znanego równania o podobnym kształcie. Równanie, które mamy na myśli, jest to równanie pana A.E. (nazwisko i adres znane redakcji) mające postać

$$(2) \quad E = mc^2$$

gdzie

E — energia

m — masa

c — prędkość światła

Przenikliwy umysł bystrego naukowca już na pierwszy rzut oka dostrzeże kłującą w oczy różnicę pomiędzy równaniem (1) i (2). Różnica ta polega głównie na interpretacji i wykładniku stałej c. Czyżby pan A.E. się mylił? Otóż nie. Mamy po prostu zależność:

$$(3) \quad \sqrt{\text{światła myśl}} = (\text{prędkość światła})^2$$

a stąd

$$(4) \quad \text{światła myśl} = (\text{prędkość światła})^4$$

Zauważmy, że równanie (4) ma znaczenie nie tylko teoretyczne. Otóż pomiar światłej myśli jest istotnie trudniejszy i przez to droższy od pomiaru prędkości światła. Zatem równanie (4) pozwala na uzyskanie ważnej wielkości przy pomocy stosunkowo taniej metody. Uważamy, że równanie (4) może znaleźć zastosowanie na skalę wielkoprzemysłową.

Zauważmy też, że równania (1) i (2) mają w pewnym sensie charakter komplementarny. Prawdziwości równania (2) nikt zasadniczo

nie kwestionuje, natomiast jego podstawowe intuicje są trudne do uchwycenia i zrozumienia. Jeśli chodzi o równanie (1), to sytuacja jest dokładnie odwrotna. Zatem równania (1) i (2) świetnie się uzupełniają, tworząc w efekcie nową jakość: zrozumienie prawdy. ■

Bibliografia

- * [1] M. Bambo, *Dwadzieścia lat porannych studiów nad pierwszą czytanką — pewne refleksje o czasownikach*, unpublished.
- * [2] W. Jagiełło, *Grunwaldzkie zaburzenia fleksji — legendy i rzeczywistość*, Uniwersytet Jagielloński, Kraków 1415, preprint.
- * [3] S. Kangur, *Skoki a czasowniki*. Applied Linguistics, vol. LIII, nr 1, 1978, pp. 57–72.
- [4] A. Przyjemny, E. Sympatyczny, *Czasowniki przechodnie i rzeczowniki żywotne w codziennym życiu pingwina*, University of North Pole 1985, preprint.
- [5] M. Radziwiłł, D. Zarembianka, „*Michła*” — *skąd i dlaczego taka forma?*, Jawaharlal Nehru University, New Dehli 1987, to appear in *Theoretical Linguistics*.
- * [6] Winnetou, *O strzelaniu z łuku do rzeczowników żywotnych*, Proceedings of the sixteenth Apacz Congress of Linguistics, Rocky Mountains 1887, Inczuczuna ed.
- [7] D. Zarembianka, *Zapominany nieprzeciętnie inteligentny indyk a czasowniki*, to appear in *New Linguistics*.
- [8] M. Zawadowski, *O pewnych pryncypiach dotyczących rzeczowników i czasowników*. *New Linguistics* vol. XXXI, nr 3, pp. 471–505.